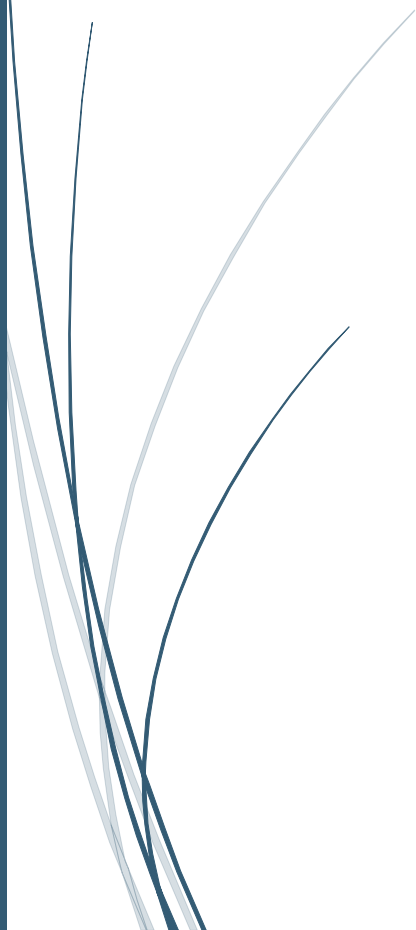

Tvedestrandsskolen

Handlingsplan for skolenærvær

24.11.2023

Innhold

Innledning.....	3
Teori.....	4
Alvorlig skolefravær.....	4
<i>Forebygge bekymringsfullt skolefravær</i>	4
<i>Følge opp fravær</i>	5
Holdninger	6
Gyldig og ugyldig fravær.....	6
Risikofaktorer og beskyttende faktorer knyttet til alvorlig skolefravær	7
Tidlig tegn hos eleven og bekymring fra foresatte.....	8
Den onde sirkelen:.....	9
Forebygging	10
Elevers rett til et trygt og godt skolemiljø	10
God klasseledelse	10
God tilpasset undervisning.....	10
Overgangsplaner	11
Skole- hjem- samarbeid.....	11
Fravær rutiner:.....	12
Foreldrenes ansvar:.....	12
Skolens ansvar	12
Tvedestrand kommunen mener at skolefraværet er bekymringsfullt når en elev har:.....	13
Fraværstabell:	13
Oppfølging av fravær i Tvedestrandsskolen:.....	13
Tvedestrandsskolens handlingsplan for oppfølging av alvorlig skolefravær:	14
Når eleven har alvorlig skolefravær- Hva gjør vi?	16
Samarbeidsavtale/tilpasset ukeplan	16
Aktivitetsplan.....	16
Nærværskontakt.....	16
(BTI-team)/spes.ped- team	16
Ressursteam	17
Tiltaksbank.....	17
Relasjon til eleven	18
Evaluerings	19
Veien videre.....	19
Når en elev er tilbake etter et bekymringsfullt fravær- Hva gjør vi?	19
Fritak for opplæringsplikten i alvorlige skolefraværssaker:	20

Sluttord.....	21
Relevant lovverk.....	21
Forslag til litteratur og relevante nettsider	22
Vedlegg.....	22
Kilder.....	23

Innledning

Alvorlig skolefravær er blitt en større utfordring for skolen i Norge generelt, og er også en utfordring for Tvedestrand spesielt. Forskning viser at tidlig intervensjon og rask igangsettelse av tiltak bedrer muligheten for at elever som faller innenfor denne elevgruppen får mildere symptomer og kommer raskere tilbake til skolen.

Alvorlig skolefravær får store følger for den enkelte elevs sosiale- og faglige utvikling, men gjør også en stor inngripen i den enkelte families liv.

Tidlig identifikasjon er viktig for å forebygge alvorlig skolefravær. Skolen er den viktigste arenaen i barn og unges sosiale liv. Når et barn er i ferd med å falle ut av fellesskapet, er det viktig at skolen har en «verktøykasse» som er god nok til å klare å «dytte» eleven inn i fellesskapet igjen.

I Tvedestrand kommune er vi opptatt av at alle elever skal ha et trygt og godt skolemiljø, og da blir det viktig at vi klarer å sørge for at alle elever klarer å være en del av et fellesskap på skolen. For å oppdage alvorlig skolefravær tidlig nok til at vi kan sette inn tiltak som virker, er denne **handlingsplanen for skolenærvær** viktig for oss. Den skal sikre at alle som jobber i skolen følger med og setter inn tiltak når vi er bekymret for at en elev er for mye borte fra skolen.

Videre skal denne handlingsplanen sikre at alle foresatte er kjent med skolens rutiner ved fravær, og at samarbeidet mellom skole og hjem er godt. Samarbeidet skal intensiveres mellom hjem og skole når det avdekkes at det er et begynnende bekymringsfullt fravær.

Alle elever skal oppleve å bli sett og tatt på alvor. Elevene skal oppleve og bli hørt og at det blir satt inn tiltak som nytter når skolen blir bekymret for et økende fravær.

Målet er at elever i Tvedestrand ikke skal falle ut av skolen, men at de skal trives på skolen og ha et høyt skolenærvær.

Tvedestrand 2023

Teori

Alvorlig skolefravær

De aller fleste barn går på skolen frivillig og uten problemer. Imidlertid finnes det barn som strever med å komme på skolen, og som av ulike grunner får et stort skolefravær (Ingul 2005).

Fra Udir kan vi lese at «Barn har rett og plikt til grunnskoleopplæring, og rett på et trygt og godt skolemiljø. Bekymringsfullt fravær kan for eksempel være hyppig eller økende fravær, fravær knyttet til en bestemt dag eller til et bestemt fag.

Bekymringsfullt fravær kan skyldes flere faktorer i skolemiljøet, og da er skolens arbeid med et trygt og godt skolemiljø som fremmer mestring, inkludering og tilhørighet svært viktig.

Bekymringsfullt skolefravær har ofte flere og sammensatte årsaker. Mulige årsaksforklaringer kan være knyttet til forhold ved skolen, eleven og familien eller en kombinasjon av disse. For å kunne sette inn rett tiltak så tidlig som mulig er det derfor viktig at skolen har systemer for å kartlegge hele det komplekse bildet i hvert enkelt tilfelle.

Forskning viser at manglende tilrettelegging i skolen for barn og unge med nevroutviklingsforstyrrelser kan være en risikofaktor for å utvikle skolefravær.

Forebygge bekymringsfullt skolefravær

Skolen kan forebygge skolefravær ved å jobbe med nærværstiltak som styrker elevens tilhørighet, motivasjon og trivsel på skolen. Systematisk arbeid med et trygt og godt skolemiljø er grunnpilaren i skolens nærværarbeid.

I et trygt og godt skolemiljø er det blant annet viktig for elevene å ha positive relasjoner til lærerne, og at de får både faglig og sosial støtte. God klasseledelse bidrar til et godt læringsmiljø. De ansatte på skolen bør være bevisst på hvordan de kan møte ulike elevers relasjonelle behov, og fremme elevenes psykiske helse.

Gode relasjoner til medelever, vennskap og fravær av mobbing og andre krenkelser er også viktig for at elevene opplever at de har det trygt og godt på skolen.

Elevmedvirkning er sentralt i nærværarbeidet, og skal gjennomsyre skolens praksis. Alle elever skal lære å ta ansvar, delta og medvirke i et inkluderende fellesskap. Medvirkning og kontroll over egen hverdag kan bidra til økt trivsel og tilhørighet. Skolen må gi elevene mulighet til å påvirke viktige avgjørelser som angår dem.

Nærværarbeidet i skolen bør også handle om

- *god samarbeids- og kommunikasjonskultur på skolen*
- *tilpasset opplæring og likeverdige muligheter til læring og utvikling, uavhengig av elevenes forutsetninger*
- *gode rutiner og systemer for registrering og oppfølging av fravær*
- *systemer for bred kartlegging og analyse av elever som viser tegn til skolefravær*
- *gode overganger – både i hverdagen, og mellom skoleslag, trinn, fra barnehage til skole, ved bytte av lærer eller hvis eleven bytter skole*
- *tverrfaglig samarbeid og helhetlig oppfølging av elever*
- *godt og tillitsfullt samarbeid mellom skole og hjem*

En god og tillitsfull dialog er et gjensidig ansvar mellom skole og hjem, men det er skolens ansvar å ta initiativ til og legge til rette for samarbeidet.

Følge opp fravær

Skolefravær har ofte flere og sammensatte årsaker. Det er derfor viktig at skolen har gode systemer for fraværregistrering og for å gjennomgå, og deretter eventuelt følge opp, fraværet. I oppfølgingen må skolen lytte til og ivareta elevens synspunkter. I tillegg bør alle som er berørt være involvert i både kartlegging, planlegging, gjennomføring og evaluering av tiltak. Dette gjelder også foreldre eller foresatte.

Det er viktig at skolen

- *har gode registreringssystemer for fravær og grunner til fravær*
- *systematisk følger opp fraværet og oppdager fraværsutfordringer tidlig*
- *har en konkret og lav grense for når de skal sette inn tiltak*
- *jobber systematisk gjennom hele oppfølgingsløpet, også når eleven har kommet tilbake etter lengre fravær*

- *har klare rutiner og tydelig ansvars- og oppgavefordeling*
- *bidrar til å bygge et godt lag rundt eleven»*

(Udir 5.10.2022)

Kontaktlærer har et særlig ansvar for sosialpedagogiske gjøremål og for kontakt med hjemmet, jf. Opplæringsloven § 8-2. Skolen skal holde jevn kontakt med foreldre til elever som ikke er myndige, jf. Forskrift til Opplæringsloven § 20-4. Foreldrene skal også få beskjed om elevens fravær.

Holdninger

Foresatte må ha tillit til at skolen ikke dømmer eller har negative holdninger til elevers fravær.

Skolen må ha tillit til at alle foresatte vil det beste for sitt barn, også når det gjelder fravær.

Gyldig og ugyldig fravær

Gyldig dokumentert fravær vil være det samme som legemeldt fravær, sykdom og permisjoner.

Ugyldig udokumentert fravær vil være det samme som skulk eller at elevens fravær er ikke i samsvar med det foresatte er kjent med.

Høyt lovlig fravær vil også være bekymringsfullt, vi må ikke glemme/overse dette. Viktig å ha tidlig innsats/tidlig samhandling med hjemmet og eleven.

Tett oppfølging og gode fraværsrutiner er en forutsetning for at en skole skal kunne følge opp og oppdage fraværet tidlig nok til å sette i gang forebyggende tiltak som virker raskt.

Risikofaktorer og beskyttende faktorer knyttet til alvorlig skolefravær

Risikofaktorer	Beskyttende faktorer
ELEV	
Eleven har en psykisk sårbarhet Eleven har en innagerende atferd Eleven har prestasjonsangst Eleven har bekymringer for andre ting enn skole Eleven har lærevansker Eleven har lav sosial kompetanse	Eleven har et positivt selvbilde Eleven har gode sosiale relasjoner på skolen/ minst en god venn Eleven mestrer det skolefaglige Eleven har fritidsinteresser/aktiviteter
FAMILIE	
Psykiske lidelser hos foresatte Samspillsvansker i familien Endrede familiesituasjoner Manglende grensesetting Foresatt med egne negative erfaringer knyttet til skolen	God psykisk helse hos foresatte Godt samspill mellom foresatte og skole Familiens støtte i sosiale nettverk Tydelig grensesetting Foresatte framsnakker skolen
SKOLE	
Mangelfulle rutiner for registrering og håndtering av fravær Uhensiktsmessig håndtering av og holdninger til fravær Dårlig klasse- og læringsmiljø Mobbing Lite kontinuitet i opplæringen Høyt lærerfravær Lav kompetanse om barns psykiske vansker	Gode fravær rutiner God klasseledelse Velfungerende tilpasset opplæring God relasjon mellom lærer og elev Godt samarbeid mellom foresatt og skole God informasjonsflyt ved overganger Gode rutiner og handlingsplaner for å gripe inn ved høyt fravær Tidlig involvering av andre instanser Skolens ansatte framsnakker foresatte
SAMFUNN	
Demografi i kommunen, vanskelig å komme seg til fritidsaktiviteter	Venner Fritidsaktiviteter

Dårlig kollektivtilbud	Samfunnsengasjement
Lav grad av frivillighet	Fritidsklubb
Dårlig tverrfaglig samhandling	God overgang fra skole til fritidsaktiviteter
Utenforskap	God tverrfaglig samhandling
Manglende informasjon og åpenhet	
Taushetsplikten	

Tidlig tegn hos eleven og bekymring fra foresatte

Tegn hos eleven
Er ekstremt innadvendt og sjenert Er svært utrygg ved skolestart/etter skolebytte, og ordinære tiltak for å trygge eleven hjelper ikke Snakker aldri høyt i klassen Snakker ikke med voksen/medelever eller kun med utvalgte voksne/medelever Er ofte alene i friminuttet Er avhengig av at en bestemt voksen/medelev er tilstede i friminutt Har ofte fysiske plager, for eksempel vondt i magen eller hodet Gir nonverbalt eller verbalt uttrykk for nedstemthet eller redsel generelt eller tilknyttet spesifikke situasjoner på skolen Trekker seg tilbake fra sosiale situasjoner og/eller skolerelaterte aktiviteter Viser utagerende atferd, for eksempel sinne i situasjoner der det stilles krav i skolehverdagen Viser motstand mot å delta eller forsøker å unngå enkelte fag, situasjoner eller aktiviteter på skolen Kontakter foresatt i skoletiden eller ønsker å gå hjem i løpet av skoledagen
Bekymring fra foresatte
Tar kontakt med skolen fordi eleven gir uttrykk for ikke å ville på skolen Blir værende lenge i leveringssituasjoner eller vil være med inn i klasserommet utover det som er ordinære rutiner Kontakter eleven i skoletiden gjentatte ganger for å sjekke at eleven har det bra

Den onde sirkelen:

Sirkelen under er et bilde av opprettholdende og forsterkende faktorer til et alvorlig skolefravær. Fraværet i seg selv er også ofte en opprettholdende faktor. Det å være mye borte fra skolen gjør at eleven faller på utsiden av fellesskapet, dette i seg selv gjør det vanskelig å komme på skolen. Modellen viser dette. Eleven blir sosialt isolert og mister tilhørigheten til jevnaldrende. I tillegg blir de ofte hengene etter med skolearbeidet og får ikke avkreftet negative tanker om skolen. For hver dag som går øker mengden av risikofaktorer.

Figur 2: Den onde sirkelen ved alvorlig skolefravær

(Modell basert på Oslo kommune: Skolevegring – en praktisk og faglig veileder, 2009)

Forebygging

Elevers rett til et trygt og godt skolemiljø

Tvedestrand kommune har vedtatt en egen [handlingsplan for trygt og godt skolemiljø](#). Planen skal sikre at alle elever har det trygt og godt.

God klasseledelse

God klasseledelse kan være avgjørende i det forebyggende arbeidet rundt skolenærvær.

Lærers klasseledelse kan ha en indirekte betydning for å forebygge mobbing og sosial ekskludering blant jevnaldrende. For elever på ungdomsskolen er klasseledelse direkte koblet til både skolevegring og skulk. Havik; «Lærers klasseledelse er avgjørende for å forebygge skolevegring» Artikkel UIS

Les mer her : [Lærers klasseledelse er avgjørende for å forebygge skolefravær](#)

God tilpasset undervisning

Tilpasset opplæring er en viktig beskyttelsesfaktor for utvikling av alvorlig skolefravær.

Tilpasset opplæring bygger på kunnskap om og forståelse av elevens læreforutsetninger og personlighet. Læringen foregår i området mellom det eleven kan og det eleven står i tur for å kunne. (Vygotsky)

God tilpasset opplæring beskytter mot utvikling av alvorlig skolefravær, da den tar utgangspunkt i elevers ulike behov, læreforutsetninger og ståsted. En systematisk og vellykket tilpasset opplæring krever at læreren har god innsikt i elevenes faglige og sosiale forutsetninger. Pedagogisk kartlegging, dyktige lærere, samarbeid med eleven og foresatte er nødvendige forutsetninger når tilpasset opplæring skal gjennomføres. (Froland kommunes plan for skolenærvær)

Overgangsplaner

Tvedestrand kommune har egne overgangsplaner som skal sikre en god [overgang mellom barnehage og skole](#) og mellom [barneskole og ungdomsskole](#). Det er også et system for overgang mellom ungdomsskole og videregående skole.

Overganger er noe av det mest sårbare i barn- og unges liv. Det er derfor viktig at det blir lagt til rette for at alle barn blir sett, at det etableres gode relasjoner til både nye barn og nye voksne.

Skole- hjem- samarbeid

I Overordnet del av læreplanverket for grunnskolen kapittel 3.3 står det at:

«Opplæringen skal skje i samarbeid og forståelse med hjemmet, og samarbeidet skal bidra til å styrke elevenes læring og utvikling.

God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevenes oppvekstmiljø. Foreldrene og foresatte har hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling. De er barnas og ungdommenes viktigste omsorgspersoner og har kunnskap som skolen kan bruke for å støtte elevens danning, læring og utvikling. Skolen har det overordnede ansvaret for å ta initiativet til og tilrettelegge for samarbeid. Dette innebærer å sørge for at foreldre og foresatte får nødvendig informasjon, og for at de gis mulighet til å ha innflytelse på sine barns skolehverdag.

Hjemmets holdning til skole er av stor betydning for elevenes engasjement og skoleinnsats. Foreldre og foresatte møter skolen med ulike behov, forventninger og meninger om skolens mål og praksis. Det kan skape spenninger som kan være krevende for skolen å håndtere. Skolen må gi tydelig uttrykk for hva den skal og kan tilby, og hva som forventes av hjemmet. God og tillitsfull dialog er et gjensidig ansvar. Skolen må imidlertid ta hensyn til at ikke alle elever har samme mulighet til å få hjelp og støtte i hjemmet.»

Fraværsrutiner:

Foreldrenes ansvar:

- Sørge for at elevene er på skolen innen skolestart
- Informere skolen om elevfravær i Visma innen skolestart
- Ta kontakt med skolen/kontaktlærer dersom fraværet strekker seg ut over 2 sammenhengende dager
- Foresatte søker eleven fri fra skolen i god tid ved planlagt skolefravær, det skal alltid sendes søknad via foresatteportalen i Visma flyt skole.
 - o Foresatte søker om inntil to sammenhengende dager fri til kontaktlærer. Dersom foresatte skal søke om fri utover de to dagene må søknaden sendes til rektor
 - o Ved permisjon/fravær utover 10 sammenhengende skoledager, skrives eleven ut av skolen. (Ved langvarig dokumentert sykdom samarbeider hjem- skole om andre løsninger.) Opplæringsansvaret ligger da hos foresatte. Sektorleder informeres av rektor.

Skolens ansvar

- Kontaktlærer/faglærer tar kontakt med foresatte når en elev i småskolen uteblir fra første time uten at melding om fravær er mottatt.
- Kontaktlærer/faglærer tar kontakt med foresatte når en elev uteblir fra time uten at melding om fravær er mottatt.
- Det skal være kontakt mellom kontaktlærer og hjemmet etter to dagers sammenhengende fravær. Kontakten fortsettes annenhver dag inntil eleven er tilbake på skolen. All kontakt skal dokumenteres i Visma.
- Etter 10 % fravær etter tabell, gjengitt under, **skal** skolen kalle inn foresatte til et møte. Rektor og kontaktlærer avklarer hvem som skal delta på møtet. Kontaktlærer, elev og foresatte er minimum. Sosiallærer og helsesykepleier kan være aktuelle deltakere. Målet for møtet er i samarbeid å finne tiltak for å redusere fraværet. Det presiseres i møtet at det må tungtveiende grunner til at det skal gis permisjon fra pliktig undervisning. Foresatte får informasjon om rett og plikt til grunnskoleopplæring, og får utlevert skolens rutiner ved elevfravær. Møtet oppsummeres kort, og signeres av både kontaktlærer og foresatte. Dette legges inn i skolens saks- og arkivsystem.

Tvedestrand kommunen mener at skolefraværet er bekymringsfullt når en elev har:

- Mer enn 10 % fravær. Se tabell under.
- Mer enn tre enkeltdager fravær pr måned. (2 dager pr. mnd. = 10 % fravær)
- Sykefravær over 15 % i løpet av et skoleår. Foresatte skal da levere legeerklæring på dette. (eks. sykehusopphold med oppfølging eller andre lenger sykefravær.)
- Tre ganger forsentkomming, foresatte informeres.
- Ugyldig fravær fra enkelttime. Faglærer melder ifra til kontaktlærer, som kontakter foresatte. Ved gjentatt ugyldig fravær (to enkelttimer/enkeltilfeller), innkaller kontaktlærer til møte med elev og foresatt.

Høyt skolefravær kan resultere i at faglærer vurderer at det ikke er grunnlag for vurdering med karakter i faget (gjelder ungdomsskolen). Varsel om dette skal meldes skriftlig til elev og foresatt umiddelbart. (For enkelte fag kan dette være sårbart, da det er få undervisningstimer pr. skoleår).

Fraværstabell:

Tidspunkt	10 % fravær fordelt i løpet av året
15. oktober	Ca. 4 dager
1. desember	Ca. 7 dager
15. januar	Ca. 10 dager
1. mai	Ca. 16 dager
15. juni	Ca. 20 dager

Oppfølging av fravær i Tvedestrandsskolen:

- Kontaktlærer går grundig igjennom fraværsregistrering for klassen i slutten av hver måned
- Den enkelte elevs fravær skal tas opp som et eget punkt i utviklingssamtaler
- Elevfravær skal være tema på trinnmøter der elevsaker som §9A tas opp (Handlingsplan for trygt og godt skolemiljø)
- Ved tre enkeltdager med fravær på en måned, 10 enkeltdager på et skolehalvår eller 12 dages samlet fravær, følges handlingsplanens retningslinjer. Se under.

Tvedestrandsskolens handlingsplan for oppfølging av alvorlig skolefravær:

De ulike trinnene skal benyttes for å oppdage fravær tidlig, videre skal trinnene benyttes for å følge opp fravær

Trinn I

1. Alt fravær skal registres av kontaktlærer/faglærer daglig
2. Foresatte skal levere skriftlig melding til skolen ved alle typer fravær, også timefravær. Visma app benyttes.
3. Ved fravær på mer enn to dager skal elevens foresatte ta kontakt med skolen og melde ifra om årsaken til fraværet
4. Dersom skolen ikke får en slik melding fra foresatte innen tre dager skal kontaktlærer ta kontakt med foresatte for å avklare årsaken til fraværet
5. Ved bekymring for elevens fravær, drøfter kontaktlærer fraværet med skolens ledelse og sosiallærer
6. Ved bekymringsfullt/alarmerende høyt fravær (timer/dager) se tabell for når vi er bekymret, som ikke kan forklares ved kjent sykdom (influensa, vannkopper, sykehusopphold e.l.) skal kontaktlærer innkalle foresatte til en samtale. Kontaktlærer informerer skolens ledelse om at samtalen gjennomføres.
7. Kontaktlærer gjennomfører møtet med foresatte. Tiltak utarbeides og nedfelles i en samarbeidsavtale. Se vedlegg.
8. Det avholdes elevsamtaler mellom kontaktlærer og eleven for å følge opp samarbeidsavtalen

Trinn II

9. Dersom fraværet fortsetter, innkaller rektor innen 14 dager, til møte med foresatte, elev, kontaktlærer og sosiallærer. Elevens situasjon drøftes, samarbeidsavtale evalueres og det utarbeides eventuelt nye, konkrete tiltak. Formålet med denne samtalen er å evaluere elevens fremmøte og iverksette tiltak. Rektor informerer foresatte om aktuelle tilbud.
10. Det avklares på møtet om det vil være behov for hjelp fra andre hjelpeinstanser (helsesykepleier, fastlege, PPT etc.)
11. Aktivitetsplikten slår inn når en elev har et alvorlig skolefravær. Det skal utarbeides en aktivitetsplan etter Opplæringslovens § 9A. (Se handlingsplan for trygt og godt skolemiljø.)

Trinn III

12. Dersom tiltak på Trinn II ikke avhjelper skolefraværet skal saken løftes til ressursteamet ved skolen. Saken skal prioriteres inn til første påfølgende møte.
13. I ressursteamet settes det av tid til å kartlegge problematikken og familiens hjelpebehov. Ansvar for iverksetting av tiltak fordeles. Aktivitetsplan evalueres og revideres.

Trinn IV

14. Videre henvisning til øvrig hjelpeapparat som for eksempel ABUP skal gjennomføres dersom tiltak på Trinn III ikke avhjelper skolefraværet.

Barneverntjenesten deltar i ressursteam på trinn III, og skal på lik linje med andre tjenester bistå med veiledning og støtte i saken. Alvorlig skolefravær henger ofte ikke sammen med omsorgssvikt, og barneverntjenesten skal derfor ikke automatisk meldes i en alvorlig skolefraværssak.

Når eleven har alvorlig skolefravær- Hva gjør vi?

Samarbeidsavtale/tilpasset ukeplan

En avtale mellom elev, skole og foresatte om tiltak som kan iverksettes straks. En samarbeidsavtale har tydelig ansvarsfordeling og frister.

Aktivitetsplan

Tvedestrandsskolen har en egen plan for trygt og godt skolemiljø. I denne beskrives rettigheter og plikter knyttet til Opplæringsloven § 9A. Aktivitetsplikten forplikter alle som jobber i skolen til å alltid gripe inn og gjøre noe når en elev ikke har det trygt og godt. Det skal da utarbeides en aktivitetsplan.

Når en elev ikke kommer på skolen må det undersøkes hva dette kan komme av. I mange tilfeller er alvorlig skolefravær tett knyttet sammen med at en elev ikke har det trygt og godt på skolen. Rektor er ansvarlig for at aktivitetsplanen utarbeides og evalueres.

Nærværskontakt

Sosiallærer har et spesielt oppfølgingsansvar i alvorlig skolefraværssaker og er skolens nærværskontakt. En nærværskontakt sørger for samarbeid mellom skole/hjem og for at det settes inn ulike tiltak som er tilpasset den enkelte elev. Se handlingsplan over.

(BTI-team)/spes.ped- team

Skolen har ukentlige møter bestående av en fra skolens administrasjon, spes.ped. koordinator og sosiallærer (nærværskontakt). Her kan også helsesykepleier og PPT inviteres inn.

Teamet tar opp saker på individ- og eller systemnivå, og jobber for å finne løsninger raskt innenfor skolens rammer og ressurser. Det fremmes ulike løsningsforslag til utprøving, og disse evalueres fortløpende. Kontaktlærer melder inn saker til teamet og sørger for at informert samtykke er innhentet før eventuelle drøftinger knyttet til individsaker.

Ressursteam

Skolens ressursteam benyttes i alvorlig skolefraværssaker. Ressursteam er et tverrfaglig team bestående av skolens ledelse, sosiallærer, PPT, helsesykepleier, skolelege, ungdomskontakt/ psykisk helse, barnevern, m. flere.

Ressursteam avholdes en gang i måneden.

Når en alvorlig skolefravær sak meldes ressursteam skal denne prioriteres inn i første påfølgende møte. Foresatte skal og elev bør delta i møtet.

Tiltaksbank

Når en elev har bekymringsfullt skolefravær er målet alltid tilbakeføring til klassen/gruppa-inkludering. Tiltakene bør alltid være på lavest mulig nivå/lavest mulig inngripen for eleven. Det er viktig at skolen undersøker saken godt og leter etter de egentlige grunnene til at barnet ikke kommer på skolen, og setter inn riktige tiltak. Råd fra Statped er at man bruker tid og skaper trygghet. Det er viktig å ikke presse barnet, da dette kan ha motsatt virkning. Under følger ulike eksempler på tiltak som kan benyttes. Listen er ikke uttømmende, men et utgangspunkt for ulike tiltak som kan fungere.

- Samarbeidsavtale
- Aktivitetsplan (9A)
- Ta utgangspunkt i noe som gir eleven mestringsopplevelser
- Bruk tid- skap trygghet, ikke press
- Reduser stress og forventninger, la barnet føle at det har kontroll
- Omvendt inkludering- bruke andre elever til å invitere inn i gruppa
- Bruke medelever til å møtes på andre arenaer enn i klasserommet
- Relasjonsbygging- gjelder både voksne og barn. Det er viktig å investere tid i dette.
- Hyppigere elevsamtaler omkring trygghet, trivsel og tilrettelegging. Elevens stemme skal komme tydelig frem.
- Koble tidlig inn sosiallærer og/ eller helsesykepleier
- Ukentlige BTI- team på skolen; kollegaveiledning eller formøte til ressursteam. Dette for å komme tidlig inn å prøve ut tiltak i forkant av evt. ressursteam.
- Gode fravær rutiner

- Være ekstra oppmerksom på å gi god, tilpasset undervisning
- Tilpasning av ukeplan og lekser
- Tilpasning av skoledag og fag/ individuell- grupper
- Ha tydelige mål for eleven
- «Livet og sånn»- undervisning, med ulike temaer til gruppe og individuell oppfølging
- TrivselsLeder og TL-leker
- Tilpassede alternative opplæringsdager/ opplegg
- Alternative opplæringsarenaer/hjemmeundervisning
- Legg vekt på godt og hyppig skole/hjem- samarbeid
- Samarbeid med PPT på system og individnivå.
- Samarbeid med Abup/Habu i de sakene der barnet følges opp av 2. linjetjenesten. Det er viktig med dialog med foresatte, da det kreves samtykke til dette.
- Jobbe med godt, trygt og inkluderende klassemiljø på trinn og i samråd med ledelsen
- Kartlegge/ undersøke klassemiljø (Klassetrivsel, Spekter)
- URO- samtale

Relasjon til eleven

De som har ansvar for å arbeide med eleven, må være fagpersoner som forplikter seg til arbeidet med eleven og foresatte. Det er svært viktig at de innehar kompetanse til å bygge en god relasjon til barnet/ ungdommen de skal hjelpe, samt foresatte i en vanskelig livssituasjon. Det bør være mer enn en person som inngår i dette arbeidet for å sikre kontinuitet og stabilitet. Skolens ledelse bør være aktivt inne, spesielt knyttet opp mot foresatte. Det er av stor betydning at det settes av tid til faglige diskusjoner, drøftinger og planarbeid knyttet opp mot hver enkelt sak.

Fagpersoner som allerede kjenner eleven og har en god relasjon, bør benyttes i arbeidet. Dersom eleven ikke har noen på skolen hen er trygg på, bør slike relasjoner prioriteres å bygge. Det anbefales at man starter å bygge en til to relasjoner. Dersom det er behov for undervisning hjemme eller en alternativ opplæringsarena, bør man sørge for flere nærrelasjoner. Hvor raskt ulike fagpersoner skal introduseres for eleven, må tilpasses i hvert enkelt tilfelle.

De involverte partene bør være oppmerksomme på at dette arbeidet ofte tar mye tid, og at det ofte består av opp- og nedturer. Det er viktig å se etter de positive endringene, slik at dette kan påpekes for barnet og foresatte.

En god relasjon til eleven får ofte følge av en god relasjon til foresatte. Inngangsporten til å bygge relasjon bør være elevens sterke sider og interesser. Relasjonen bør bygges på en trygg arena for barnet. Er eleven kun hjemme og ute av stand til å møte opp andre steder, bør relasjonsbygging og opplæring foregå i hjemmet en periode. Det er ingen som ønsker at eleven skal bli værende hjemme, så arbeid for å få eleven tilbake til skolen eller en alternativ opplæringsarena bør alltid være målsetningen. Det bør lages en plan for å skape en trygg arena utenfor hjemmet, aller helst noe som er tilknyttet skolen. Det er sjelden en elev som har vært borte fra skolen over tid, klarer å gå rett inn i en stor klasse igjen. Denne tilvenningen bør skje gradvis, med elevens trygghet i hovedfokus (Statped).

Evaluerings

Aktivitetsplan og samarbeidsavtale skal evalueres fortløpende. Det må sikres at aktivitetsplanen ikke avsluttes for tidlig, da det er særs viktig å ha jevnlig evaluering av de ulike tiltak, slik at eleven ikke faller tilbake til å ha et alvorlig skolefravær.

Veien videre

Barn som har hatt et alvorlig skolefravær må sees på som særlig sårbare, og man må derfor ha et ekstra blikk og ekstra oppfølging knyttet til disse barna i tiden fremover.

Når en elev er tilbake etter et bekymringsfullt fravær- Hva gjør vi?

Når en elev har vært borte over lenger tid og er tilbake, enten gradvis eller plutselig må vi sørge for god og tett oppfølging. Rektor og nærværskontakt skal informeres raskt, det skal være tett kontakt mellom hjemmet og skolen. Eleven skal involveres i alt som skjer.

Oppfølgingsplan (9A- mal) skal utarbeides i samarbeid mellom skole, elev og hjemmet, så raskt som mulig. Planen evalueres minst en gang i uka den første måneden. I starten er det viktig med daglige samtaler med eleven og tett oppfølging. Oppfølging skal gjøres av en trygg voksen (kontaktlærer, nærværskontakt, helsesykepleier, fagarbeider el.l.) Kontaktlærer skal være involvert og skal være med på ukentlig evaluering dersom det ikke er kontaktlærer som har daglige møter med eleven.

Fritak for opplæringsplikten i alvorlige skolefraværssaker:

Kommunen kan etter sakkyndig vurdering og skriftlig samtykke fra foreldrene, vedta helt eller delvis å frita en elev fra opplæringsplikten, det følger av opplæringsloven § 2-1 fjerde ledd andre punktum. Dette er imidlertid en snever unntaksregel. Fritak etter bestemmelsen skal bare gis i helt spesielle unntakstilfeller, først og fremst der det er urimelig overfor eleven å gjennomføre opplæringsplikten, det fremgår av Ot. Prp. Nr. 46 (1997-98). Fritak etter bestemmelsen innebærer ikke at eleven mister retten til opplæring, og har da rett til å komme tilbake for å fullføre grunnskolen på et senere tidspunkt. Noen ganger ønskes det en bekreftelse på sykdom fra lege og dermed en pause fra presset fra omgivelsene, når det i perioder er vanskelig for eleven å møte opp regelmessig på skolen. Andre ganger ønskes sykemelding av juridiske årsaker for å sikre rettigheter for begge parter. Legeerklæring og sykemelding alene kan imidlertid bidra til å legitimere fraværet og føre til at vegringsatferden blir kronisk. Sykemelding alene anbefales ikke i henhold til studier (Knollmann et al. 2010). Sykemelding alene kan i verste tilfelle føre til at elevens egentlige vansker ikke blir fanget opp på et tidlig tidspunkt slik at riktige tiltak kan bli iverksatt. Fastlege har en viktig rolle i utredning, behandling og eventuell henvisning til spesialisthelsetjeneste. Fastlege er en viktig samarbeidspartner om det er kartlagt at helse er en årsak til fravær.

(Flekkefjord kommunes plan for skolenærvær)

Sluttord

Handlingsplanen skal virke til det beste for eleven og skal ha som mål at alle elever er mest mulig på skolen og har et høyt skolenærvær. Handlingsplanen skal på lang sikt sørge for at barna i Tvedestrand gjennomfører grunnskolen og er godt rustet for gjennomføre videregående skole.

Planen skal sikre at elever med alvorlig skolefravær får riktig og god hjelp så tidlig som mulig. De skal få den opplæringen de har rett på etter Opplæringsloven.

Men husk: Det finnes ingen «Quick-fix», det er en tøff prosess for både eleven og familien når et barn ikke klarer å gå på skolen. Alle må bruke god tid og ha tillit til at situasjonen kan løse seg. Tverrfaglig samarbeid og samarbeid mellom skole/hjem er noe av det viktigste for å hjelpe eleven tilbake på skolen.

Handlingsplanen revideres hvert år innen skoleslutt av skolens ledelse, og gjennomgås i skolens personale og i SU hver høst.

Foreldrene skal gjøres kjent med planen på første foreldremøte hver høst.

Relevant lovverk

Opplæringsloven

Forskrift til opplæringsloven

Læreplanverket for grunnskolen

Barnevernloven

FNs bærekraftsmål

Barnekonvensjonen

Forslag til litteratur og relevante nettsider

*Håndtering av skolefravær, Ingvild Kari Gran og Geir Mosang

*UDIR

*<https://www.utdanningsnytt.no/barneskole-fagartikkel-fravaer/ved-vollebekk-skole-i-oslo-har-de-fravaersgrense-fra-1-trinn/174427>

*https://assets.website-files.com/606d79e1dbe8c023cebe1e00/629869d3c2c9b20acd26574e_31.05.22%20Konferans%20Troms%C3%B8%20sendt2.pdf

Vedlegg

Kontrakt for nærvær

Samtykkeskjema

Aktivitetsplan

Kilder

- *Flekkefjord kommunes plan for skolenærvær
- *Handlingsplan for skolenærvær for grunnskolen i Lindesnes og skolens samarbeidspartnere (2020)
- *Handlingsplan for skolenærvær Froland
- *Handlingsplan for trygt og godt skolemiljø i Tvedestrand kommune,
<https://www.tvedestrand.kommune.no/tjenester/skole/felles-rutiner-planer-og-satsingsomrader-for-skolene/planer-og-rapporter/handlingsplan-for-godt-skolemiljo/>
- *Hver dag teller! Skolenærværplan fra Nittedal
- *Hver dag teller- veileder for skolenærvær Vollebekk skole
- *Haavik, T. (2021). Når skolefravær blir et problem. Utdanningsnytt.
- *Ingul, J.M (2005) Skolevegring hos barn og ungdom. Barn i Norge. Årsrapport om barn og unges psykiske helse, Voksne for Barn.
- *Kunnskapsløftet, Læreplanverket for grunnskolen 2020, <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/>
- *Med forventninger i sekken, overgang barnehage- skole,
<https://www.tvedestrand.kommune.no/tjenester/barnehage/i-trygge-hender/med-forventninger-i-sekken/>
- *Opplæringsloven, <https://lovdata.no/lov/1998-07-17-61>
- *Plan for overgang mellom barneskole og ungdomsskole, Tvedestrand kommune
<https://www.tvedestrand.kommune.no/tjenester/skole/felles-rutiner-planer-og-satsingsomrader-for-skolene/planer-og-rapporter/plan-for-overgang-mellom-barneskole-og-ungdomsskole/>
- *Statped. (2023) [Skolefravær og ADHD, Tourettes syndrom og autisme | statped.no](https://statped.no)

*Udir. (2022). Forebygge og følge opp bekymringsfullt fravær fra skolen.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/forebygge-og-folge-opp-bekymringsfullt-fravar-fra-skolen/>

*Udir. (2020) Samarbeid mellom hjem og skole. LK20

<https://www.udir.no/lk20/overordnet-del/3.-prinsipper-for-skolens-praksis/3.3-samarbeid-mellom-hjem-og-skole/?lang=nob>

*Udir. (2017) Skolemiljø Udir-3-2017.

<https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Laringsmiljo/skolemiljo-udir-3-2017>